

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Навчально-науковий Інститут права ім. князя Володимира Великого
(назва навчального підрозділу)

Кафедра міжнародного права та порівняльного правознавства

Затверджую:

Директор навчального підрозділу _____

(підпис)

А.М.Кислий

(ПБ)

“ 30 ” серпня 2019 р.

Схвалено на засіданні кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства

(назва кафедри)

Протокол № 1 від “ 30 ” серпня 2019 р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

В.І.Литвиненко

(ПБ)

Робоча навчальна програма
Право міжнародних договорів

Статус дисципліни: вибіркова

Освітньо-професійна програма Право

Спеціальність (ей) Міжнародне право

Спеціалізація Міжнародне право

Форма навчання денна Курс IV Семестр VIII

Обсяг в кредитах ЄКТС 4 / Всього годин 120 за навчальним планом

(_____)

дата затвердження навч.плану

- лекції (Л) 24

- семінарські заняття (СЗ) 12

- практичні заняття (ПЗ) _____

- лабораторні заняття (ЛЗ) _____

- індивідуально-консультативна робота (ІКР) _____

- самостійна робота студентів (СРС) 84

Робоча навчальна програма складена на основі навчальної програми

“Міжнародне приватне право”, автор професор кафедри Кісілевич-Чорнойван

О.М.

(назва навчальної програми, автори, дата затвердження)

Розробник(и) робочої програми навчальної дисципліни професор кафедри
Кісілевич-Чорнойван О.М.

(ПБ викладача(ів))

Київ МАУП 2019 р.

II. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни "Право міжнародних договорів ":

- ознайомити студентів з основними категоріями права міжнародних договорів
- сформувавши у студентів правничий світогляд, правосвідомість і правову культуру правознавця. юридичне мислення;
- навчити студентів застосовувати теоретичні правничі знання на практиці;
- навчити студентів самостійно поглиблювати і оновлювати правничі знання.

Завдання навчальної дисципліни "Право міжнародних договорів":

- ознайомити студентів з історією розвитку права міжнародних договорів;
- забезпечити засвоєння студентами поняття права міжнародних договорів як однієї із галузей сучасного міжнародного права;
- ознайомити студентів із системою джерел права міжнародних договорів;
- забезпечити засвоєння студентами структури міжнародного договору;
- ознайомити студентів із класифікацією міжнародних договорів;
- сформувавши уявлення студентів щодо питань виконання міжнародних договорів;
- забезпечити засвоєння студентами питань тлумачення міжнародних договорів.

Статус дисципліни. Навчальна дисципліна «Право міжнародних договорів» є однією із вибіркового навчальних дисциплін для підготовки студентів бакалаврату.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Навчальна дисципліна «Право міжнародних договорів» належить до вибіркового компонентів освітньої програми за спеціальністю «Міжнародне право», галузі знань «Міжнародні відносини». Навчальна дисципліна «Право міжнародних договорів» пов'язана з навчальними дисциплінами: «Вступ до спеціальності «Міжнародне право», «Міжнародне право: основні галузі та інститути», «Міжнародне економічне право», «Міжнародне трудове право».

Компетентності та програмні результати навчання.

Загальні компетентності.

- ЗК 1. Здатність до абстрактного, системного, логічного та критичного мислення, аналізу та синтезу;
- ЗК 2. Здатність до удосконалення своїх особистих і професійних якостей;
- ЗК 3. Здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями;
- ЗК 6. Здатність застосовувати знання в професійній діяльності у стандартних та окремих нестандартних ситуаціях, приймати обґрунтовані і неупереджені рішення, вести дискусію й дебати з міжнародно-правових і загальноюридичних питань.

- ЗК 8. Навички збору і аналізу інформації з національних і міжнародних джерел, використання сучасних інформаційних технологій і баз даних;
- ЗК 9. Креативність, адаптивність і комунікабельність, наполегливість у досягненні мети;
- ЗК 10. Здатність проведення досліджень, уміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати, брати участь в аргументованій професійній дискусії.

Фахові компетентності.

- ФК 1. Фундаментальні знання основ сучасного міжнародного права, різних теоретичних підходів до його визначення й обґрунтування юридичної обов'язковості; знання ключових теоретичних проблем і розуміння зв'язку теоретичних аспектів міжнародного права з практикою правозастосування; вміння працювати з різними джерелами сучасного міжнародного права;
- ФК 2. Вміння вести дипломатичне та ділове листування, працювати з міжнародними документами: договорами, актами міжнародних організацій тощо, — аналізувати їхній характер і юридичний статус, складати проекти й супровідну документацію українською й іноземними мовами;
- ФК 19. Фундаментальні знання права міжнародних організацій; розуміння й уміння вирішувати найпоширеніші юридичні проблеми в роботі міжнародних організацій.

Програмні результати.

- ПРН 1. Обізнаність з основними теоретичними течіями, школами, підходами до розуміння права; розуміння місця права серед інших феноменів соціальної реальності та наявних зв'язків між ними; володіння юридичним категоріальним апаратом;
- ПРН 2. Володіння знаннями з основ сучасного міжнародного права, його значення та обґрунтування юридичної обов'язковості міжнародно-правових норм; знання ключових теоретичних проблем і розуміння зв'язку теоретичних аспектів міжнародного права з практикою правозастосування;
- ПРН 8. Застосування здобутих в ході навчання знань для надання юридичних висновків й консультації з питань міжнародного права, національного права України та інших держав, а, також, визначення юридичних ризиків тих або інших зовнішньополітичних або зовнішньоекономічних ініціатив та обрання шляхів їхньої мінімізації;

- ПРН 9. Здатність розробляти проекти нормативно-правових актів та супровідну документацію, а також забезпечувати їхній експертний аналіз, виявляти недоліки й пропонувати шляхи виправлення й удосконалення;
- ПРН 10. Застосування здобутих в ході навчання знань для представлення інтересів клієнта в юрисдикційних органах;
- ПРН 15. Формування суджень про сучасні тенденції уніфікації та гармонізації норм міжнародного приватного права та вирішення проблем застосування іноземного законодавства;
- ПРН 16. Формування суджень про форми, способи та чинники ефективності механізму імплементації міжнародно-правових норм на національному рівні.

Змістові модулі: модуль I (теми 1- 3);
 модуль II (теми 4-5);
 модуль III (теми 6 -7);

Передумови для вивчення дисципліни.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни «Право міжнародних договорів» становить набуття студентами знань з дисциплін «Вступ до спеціальності « Міжнародне право», «Міжнародне публічне право: основи теорії», «Міжнародне публічне право: основні галузі та інститути».

III. Очікувані результати навчання. Очікувані результати навчання дисципліни „Право міжнародних договорів” передбачає формування у студентів студентів:

- знання сутності, видів та процедури укладення міжнародних договорів;
- вміння формулювати ключові поняття та тлумачити зміст міжнародних договорів
- здатності проводити поглиблений аналіз міжнародних договорів;
- здатності розробляти проекти міжнародних договорів, виявляти їх недоліки та пропонувати шляхи виправлення й удосконалення;
- вміння формувати судження про сучасні тенденції уніфікації та гармонізації норм міжнародного приватного права та вирішення проблем застосування іноземного законодавства;
- здатності аналізувати способи та чинники ефективності механізму імплементації міжнародно-правових норм на національному рівні.

IV.Критерії оцінювання результатів навчання.

Загальні критерії оцінювання

I рівень оцінювання (оцінка задовільно). Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Студент відтворює основний навчальний матеріал, здатний виконувати завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.

II рівень - достатній (оцінка добре). Студент знає істотні ознаки понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями, вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована.

III рівень - високий (оцінка відмінно). Студент здатний самостійно здійснювати основні види навчальної діяльності. Знання студента є глибокими, міцними, узагальненими; студент вміє застосовувати знання творчо, його навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.

Вивчення дисципліни у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації повинно дати не тільки певну суму знань, а й підготувати студентів для освоєння обраної професії та допомоги формувати світогляд.

Складовими навчальних досягнень студентів є вміння відтворювати отриману інформацію, знаходити нову, оцінювати її та застосовувати в стандартних і не стандартних ситуаціях.

Оцінюванню підлягає:

- 1) рівень володіння теоретичними знаннями;
- 2) рівень вмінь використовувати теоретичні знання під час розв'язування задач;
- 3) рівень володіння практичними уміннями та навичками, які виявляються під час виконання практичних робіт;
- 4) оцінювання творчих робіт студентів (рефератів, експериментальних робіт, особливо пов'язаних з майбутньою професією).

Оцінювання рівня теоретичних знань.

Відповідь з теорії може складатися:

- 1) з викладу теоретичного матеріалу;
- 2) формування правил, законів, закономірностей;

3) із завдань на вибір правильної відповіді

При оцінюванні відповідей з теорії враховується:

- 1) обсяг відтвореної інформації та її співвідношення до обсягу повної інформації з даного питання;
- 2) обсяг додаткової інформації, здобутої студентом, та доцільність її використання;
- 3) частота допомоги викладача;
- 4) кількість помилок (помилки, недоліків, неточностей) у відповіді;
- 5) логічний зв'язок відтвореної інформації.

Оцінювання рівня володіння практичними вміннями та навичками

Оцінювання рівня володіння студентами практичними вміннями та навичками здійснюється під час підготовки до семінарських занять та при виконанні практичних завдань.

Частина семінарських робіт може виконуватись після вивчення відповідного теоретичного матеріалу на етапі узагальнення знань та вмінь. У таких випадках робота обов'язково оцінюється. Під час перевірки і оцінки практичних робіт необхідно звернути увагу на такі показники: творчість; використання наукових термінів; повнота і правильність відповіді; логічність побудови відповіді; повнота і глибина висновку до роботи; самостійність і охайність виконання роботи; застосування окремих джерел інформації, рівень володіння прийомами навчальної роботи.

Для оцінювання різних рівнів пізнавальної діяльності викладач може поставити додаткові вимоги до виконання робіт.

Оцінювання рівня творчих завдань

До творчих завдань належать: реферати, експериментальні роботи, успішна участь в олімпіадах, конкурсах, тощо.

Ця діяльність студента має враховуватись та оцінюватись при виставленні семестрових оцінок.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

1. Низький рівень (оцінка-2). Студент не описує явища, не виявляє знання і розуміння основних положень теми.

2. Середній рівень (оцінка-3). Студент описує явища, без пояснень наводить приклади, що ґрунтуються на власних спостереженнях, матеріалах підручника, розповідях викладача, виявляє знання і розуміння основних положень (законів, теорій) розв'язує прості

задачі, які не складаються з під задач.

3. Достатній рівень (оцінка-4). Студент може застосовувати знання в стандартних ситуаціях, з допомогою викладача аналізує одержані результати під час розв'язування задачі. Уміє пояснити явища, здійснювати аналіз, узагальнювати знання, систематизувати їх, робити висновки.

4. Високий рівень (оцінка-5). Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує його на практиці в стандартних ситуаціях (виконання завдань, практичних робіт), наводить аргументи на підставі своїх думок. Студент самостійно оцінює різні явища, факти, виявляючи особисту позицію щодо них, знаходить джерела Інформації і використовує одержані знання і уміння під час виконання практичних завдань.

Рейтинговий показник	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECT8
90-100	зараховано	5 (відмінно)
82-89		4 (добре)
75-81		3 (задовільно)
68-74		2 (незадовільно)
60-67		1 (незадовільно)
35-59	незараховано	FX (незадовільно, з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно, з обов'язковим повторним вивченням)

V. Засоби діагностики результатів навчання.

Діагностичний розділ визначає диференційований та об'єктивний облік результатів навчальної діяльності студентів і включає в себе ряд підрозділів (блоків):

- 1) контроль засвоєння теоретичних знань (опитування на практичних заняттях);

- 2) контроль самостійної роботи студентів, зокрема, виконання письмових завдань, підготовка і захист реферативних робіт, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань;
- 3) виконання тестових завдань та контрольних робіт.

VI. Програма навчальної дисципліни «Право міжнародних договорів»

№	Курс IV Семестр 8 Обсяг в кредитах ЄКТС / Всього годин у семестрі 120 Назва теми	Кількість годин, з них:					
		лек-ції (Л)	семінар. зан. (практ.) (СЗ)	інд.-конс. роб. (ІКР)	сам. роб. студ. (СРС)	форма контролю	Примітка
Змістовий модуль I. Основні категорії права міжнародних договорів							
1.	Право міжнародних договорів: поняття та особливості	3	1		11	У, Р,ПК	
2.	Становлення та розвиток права міжнародних договорів	3	2		11	У, Р,ПК	
3.	Процедура укладання міжнародного договору	4	2		13	У, ПК	
Змістовий модуль II. Питання дії міжнародних договорів							
4.	Форми надання державами згоди на обов'язковість міжнародного договору	4	2		13	У, ПК	
5.	Застосування міжнародних договорів	4	2		12	У,СР,ПК, Р	
Змістовий модуль III. Окремі аспекти права міжнародних договорів							
6.	Спори стосовно тлумачення та виконання міжнародних договорів	4	2		12	У, Р, КР	
7.	Участь України в системі міжнародних договорів	2	1		12	У,СР,ПК, Р	
Разом годин: 120		24	12		84	екзамен	

Форми контролю: усне опитування – У
 контрольні роботи – КР
 перевірка конспектів – ПК
 перевірка завдань для самостійної роботи – СР
 тестування – Т
 інші –

Зміст дисципліни за модулями

Модуль 1

Основні категорії права міжнародних договорів

Тема 1. Право міжнародних договорів : поняття та особливості

Тема 2. Становлення та розвиток права міжнародних договорів

Тема 3. Процедура укладання міжнародного договору

Модуль 2

Питання дії міжнародних договорів

Тема 4. Форми надання державами згоди на обов'язковість міжнародного договору

Тема 5. Застосування міжнародних договорів

Модуль 3

Окремі аспекти права міжнародних договорів

Тема 6. Спори стосовно тлумачення та виконання міжнародних договорів

Тема 7. Участь України в системі міжнародних договорів.

6.1. Плани лекцій

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1.

Основні категорії права міжнародних договорів

Тема 1. Право міжнародних договорів : поняття та особливості

1. Поняття та природа права міжнародних договорів.
2. Місце права міжнародних договорів в системі міжнародного права. Суб'єкти права міжнародних договорів.
3. Специфічні категорії суб'єктів права міжнародних договорів.
4. Особливості предмета та об'єкта права міжнародних договорів. Основні функції права міжнародних договорів.
5. Джерела права міжнародних договорів: загальна характеристика. Міжнародний звичай та судова практика як джерело права міжнародних договорів.
6. Дія загальних принципів міжнародного права в сфері права міжнародних договорів. Спеціальні принципи права міжнародних договорів.
7. Поняття міжнародного договору. Класифікація міжнародних договорів

Джерела інформації: [1, 8, 11, 30, 36, 39]

Тема 2. Становлення та розвиток права міжнародних договорів

1. Передумови становлення права міжнародних договорів в давні часи.
2. Види міжнародних договорів, які уклалися стародавніми державами (Давнім

Єгиптом, Хетською державою, Ассирією та Вавилоном, Перською державою, грецькими містами-полісами, Стародавнім Римом, Індією, Китаєм тощо). Зародження перших звичаїв в права міжнародних договорів.

3. Розвиток процедурних аспектів укладання міжнародних договорів в добу Середньовіччя та Відродження.
4. Становлення принципів права міжнародних договорів в Новий час.
5. Розвиток джерел права міжнародних договорів в сучасний період.
6. Кодифікація і прогресивний розвиток права міжнародних договорів.

Джерела інформації: [7, 9, 10, 14, 47, 51]

Тема 3. Процедура укладання міжнародного договору

1. Володіння міжнародною правосуб'єктністю в контексті права міжнародних договорів.
2. Волевиявлення як необхідний чинник для участі в укладанні міжнародних договорів.
3. Ініціювання укладання міжнародного договору.
4. Відправка делегації на переговори по укладанню міжнародного договору та перевірка повноважень їх членів.
5. Особи, які мають право укласти міжнародні договори без особливих повноважень.
6. Проведення переговорів щодо змісту міжнародного договору в двосторонньому та багатосторонньому порядку.
7. Типові складові міжнародного договору : назва (найменування) договору, преамбула, основна та заключна частина договору, підписи сторін.
8. Підготовка та прийняття тексту міжнародного договору. Мова міжнародного договору.
9. Правила процедури прийняття міжнародних договорів в рамках міжнародних організацій.
10. Встановлення автентичності його тексту : поняття та види (мовчазна згода, акламація, нотифікація тощо).
11. Вимоги до форми міжнародних договорів.

Джерела інформації:[14, 21, 27, 37, 44, 46]

Змістовий модуль 2.

Питання дії міжнародних договорів

Тема 4. Форми надання державами згоди на обов'язковість міжнародного договору

1. Визначення сторонами майбутнього міжнародного договору порядку надання згоди на обов'язковість для них даного договору.
2. Види форм надання згоди на обов'язковість укладених договорів для держав-учасниць: підписання, ратифікація, обмін документами, прийняття, затвердження, приєднання (обмежене та повне) тощо.
3. Застереження до міжнародного договору : поняття та види.
4. Умови та можливість внесення застережень до міжнародного договору.
5. Наслідки внесення застережень до міжнародного договору для держав-учасниць договору.
6. Реєстрація та опублікування міжнародних договорів.
7. Інститут депозитарія в праві міжнародних договорів.

Джерела інформації: [13, 20, 30, 36, 38, 41]

Тема 5. Застосування міжнародних договорів

1. Загальні умови застосування міжнародних договорів, встановлені міжнародним правом.
2. Дія міжнародних договорів в просторі та часі.
3. Умови дійсності міжнародних договорів.
4. Правила, які діють в сфері права міжнародних договорів, щодо переважної дії міжнародних договорів, укладених державами з одного і того ж питання.
5. Обумовленість та сумісність міжнародних договорів.
6. Умови набуття договором чинності.
7. Чинність дво- та багатосторонніх договорів.
8. Тимчасове застосування. Строки дії міжнародного договору.
9. Пролонгація в праві міжнародних договорів.
10. Проблеми виправлення та зміни тексту міжнародного договору
11. Припинення дії міжнародного договору : припинення дії та втрата чинності.
12. Умови абсолютної та відносної недійсності міжнародного договору.

Джерела інформації: [1, 12, 15-16, 19, 23]

Змістовний модуль 3. **Окремі аспекти права міжнародних договорів**

Тема 6. Споры стосовно тлумачення та виконання міжнародних договорів

1. Загальні зауваження щодо виконання міжнародних договорів.
2. Співвідношення національного законодавства та положень чинного міжнародного договору.
3. Види тлумачення міжнародного договору : автентичне, судове, доктринальне.
4. Засоби тлумачення : граматичне, логічне, історичне, систематичне.
5. Споры стосовно тлумачення та виконання міжнародного договору.
6. Засоби вирішення спорів, щодо тлумачення та виконання міжнародних договорів.
7. Роль Міжнародного суду ООН у вирішенні спорів щодо тлумачення та виконання міжнародних договорів.

Джерела інформації: [1, 12, 15-16, 19, 23]

Тема 7. Участь України в системі міжнародних договорів

1. Теорії співвідношення міжнародного та національного права.
2. Проблеми співвідношення національного законодавства України та міжнародного права.
3. Положення законодавства України щодо укладання міжнародних договорів за участю України.
4. Повноваження окремих осіб відносно укладання міжнародних договорів за участю України.
5. Надання згоди на обов'язковість міжнародних договорів для України.
6. Інші особливості процедури укладення договорів за участі України.
7. Види міжнародних договорів за законодавством України : політичні, територіальні, мирні, про громадянство, про військову допомогу тощо.
8. Застереження до міжнародних договорів України.
9. Реєстрація та опублікування текстів міжнародних договорів за участю України.
10. Проблеми виконання міжнародних договорів на території України.

Джерела інформації: [4-6, 26, 31-32]

6.2. Плани семінарських занять

На семінарські заняття виносяться основні питання тем курсу. В ході підготовки до семінару студент повинен з'ясувати план заняття, прочитати конспект лекцій з теми семінару і відповідні розділи підручника, ознайомитись з рекомендованою літературою, опрацювати нормативно-правовий матеріал. Питання курсу "Право міжнародних договорів", які не виносяться на семінарські заняття вивчаються студентами самостійно.

Обговорення питань на семінарському занятті ведеться у формі вільної дискусії, тому кожен студент повинен уважно слухати доповіді всіх учасників і може виступити з доповненням, або вказати на помилки, які були допущені під час відповіді на поставлене запитання іншим студентом.

На семінарське заняття студенти можуть підготувати реферати з питань, які стосуються теми, яка виноситься на семінарське заняття.

Перед написанням реферату студент повинен опрацювати міжнародні та національні правові акти та обов'язкову і додаткову літературу по темі. Обсяг реферату складає 10-15 сторінок. Його структура: вступ (1-2 стор), основна частина (8-10 стор), висновки (1-2 стор); перелік використаних джерел. Реферат виконується на білому папері формату А4 .При підготовці реферату студенти проводять власний аналіз та реферування літературних джерел. Реферати заслуховуються та обговорюються на семінарських заняттях, кращі з них можуть бути рекомендовані на розгляд у наукових студентських гуртках, конференціях.

Якщо студент не підготувався до семінару або пропустив його, він повинен відпрацювати відповідну тему у викладача, який веде семінарські заняття у групі. За погодженням з викладачем студент може підготувати реферат з пропущеної теми дисципліни "Право міжнародних договорів". Тему реферату студент може вибрати як із запропонованих тем, так і вибрати самостійно, але лише за погодженням з викладачем.

Змістовний модуль 1.

Основні категорії права міжнародних договорів

Тема 1. Право міжнародних договорів : поняття та особливості

1. Поняття та природа права міжнародних договорів.
2. Місце права міжнародних договорів в системі міжнародного права. Суб'єкти права міжнародних договорів.

3. Специфічні категорії суб'єктів права міжнародних договорів.
4. Особливості предмета та об'єкта права міжнародних договорів. Основні функції права міжнародних договорів.
5. Джерела права міжнародних договорів : загальна характеристика. Міжнародний звичай та судова практика як джерело права міжнародних договорів.
6. Дія загальних принципів міжнародного права в сфері права міжнародних договорів. Спеціальні принципи права міжнародних договорів.
7. Поняття міжнародного договору. Класифікація міжнародних договорів

Теми рефератів :

1. Передумови становлення права міжнародних договорів в давні часи.
2. Види міжнародних договорів, які уклалися стародавніми державами (Давнім Єгиптом, Хетською державою, Ассирією та Вавилоном, Перською державою, грецькими містами-полісами, Стародавнім Римом, Індією, Китаєм тощо). Зародження перших звичаїв в права міжнародних договорів.

Джерела інформації:[1, 8, 11, 30, 36, 39]

Тема 2. Становлення та розвиток права міжнародних договорів

1. Історичні етапами становлення права міжнародних договорів.
2. Розвиток процедурних аспектів укладання міжнародних договорів в добу Середньовіччя та Відродження.
3. Становлення принципів права міжнародних договорів в Новий час.
4. Розвиток джерел права міжнародних договорів в сучасний період.
5. Кодифікація і прогресивний розвиток права міжнародних договорів.

Теми рефератів:

1. Право міжнародних договорів як одна із фундаментальних галузей міжнародного права
2. Сучасний стан розвитку галузі права міжнародних договорів

Джерела інформації: [7, 9, 10, 14, 47, 51]

Теми 3. Процедура укладання міжнародного договору

1. Володіння міжнародною правосуб'єктністю в контексті права міжнародних договорів.
2. Волевиявлення як необхідний чинник для участі в укладанні міжнародних

договорів.

3. Ініціювання укладання міжнародного договору.
4. Відправка делегації на переговори по укладанню міжнародного договору та перевірка повноважень їх членів.
5. Особи, які мають право укласти міжнародні договори без особливих повноважень.
6. Проведення переговорів щодо змісту міжнародного договору в двосторонньому та багатосторонньому порядку.
7. Типові складові міжнародного договору : назва (найменування) договору, преамбула, основна та заключна частина договору, підписи сторін.
8. Підготовка та прийняття тексту міжнародного договору. Мова міжнародного договору.
9. Правила процедури прийняття міжнародних договорів в рамках міжнародних організацій.

Теми рефератів :

1. Встановлення автентичності його тексту : поняття та види (мовчазна згода, акламація, нотифікація тощо).
2. Вимоги до форми міжнародних договорів.

Джерела інформації:[14, 21, 27, 37, 44, 46]

Змістовий модуль 2.

Питання дії міжнародних договорів

Тема 4. Форми надання державами згоди на обов'язковість міжнародного договору

1. Визначення сторонами майбутнього міжнародного договору порядку надання згоди на обов'язковість для них даного договору.
2. Види форм надання згоди на обов'язковість укладених договорів для держав-учасниць: підписання, ратифікація, обмін документами, прийняття, затвердження, приєднання (обмежене та повне) тощо.
3. Застереження до міжнародного договору : поняття та види.
4. Умови та можливість внесення застережень до міжнародного договору.

Теми рефератів :

1. Наслідки внесення застережень до міжнародного договору для держав-учасниць договору.
2. Реєстрація та опублікування міжнародних договорів.
3. Інститут депозитарія в праві міжнародних договорів.

Джерела інформації: [13, 20, 30, 36, 38, 41]

Тема 5. Застосування міжнародних договорів

1. Загальні умови застосування міжнародних договорів, встановлені міжнародним правом.
2. Дія міжнародних договорів в просторі та часі.
3. Умови дійсності міжнародних договорів.
4. Правила, які діють в сфері права міжнародних договорів, щодо переважної дії міжнародних договорів, укладених державами з одного і того ж питання.
5. Обумовленість та сумісність міжнародних договорів.

Теми рефератів :

1. Умови набуття договором чинності.
2. Строки дії міжнародного договору.
3. Пролонгація в праві міжнародних договорів.
4. Проблеми виправлення та зміни тексту міжнародного договору
5. Припинення дії міжнародного договору : припинення дії та втрата чинності.
6. Умови абсолютної та відносної недійсності міжнародного договору.

Джерела інформації: [1, 12, 15-16, 19, 23]

Змістовий модуль 3.

Окремі аспекти права міжнародних договорів

Тема 6. Спорні стосовно тлумачення та виконання міжнародних договорів

1. Загальні зауваження щодо виконання міжнародних договорів.
2. Співвідношення національного законодавства та положень чинного міжнародного договору.
3. Види тлумачення міжнародного договору : автентичне, судове, доктринальне.
4. Засоби тлумачення : граматичне, логічне, історичне, систематичне.

Теми рефератів :

1. Спори стосовно тлумачення та виконання міжнародного договору.
2. Засоби вирішення спорів, щодо тлумачення та виконання міжнародних договорів.
3. Роль Міжнародного суду ООН у вирішенні спорів щодо тлумачення та виконання міжнародних договорів.

Джерела інформації: [1, 12, 15-16, 19, 23]

Теми 7. Участь України в системі міжнародних договорів

1. Теорії співвідношення міжнародного та національного права.
2. Проблеми співвідношення національне законодавства України та міжнародного права.
3. Положення законодавства України щодо укладання міжнародних договорів за участю України.
4. Повноваження окремих осіб відносно укладання міжнародних договорів за участю України.
5. Надання згоди на обов'язковість міжнародних договорів для України. Інші особливості процедури укладення договорів за участі України.
6. Види міжнародних договорів за законодавством України : політичні, територіальні, мирні, про громадянство, про військову допомогу тощо.

Теми рефератів

1. Застереження до міжнародних договорів України.
2. Реєстрація та опублікування текстів міжнародних договорів за участю України.
3. Проблеми виконання міжнародних договорів на території України.

Джерела інформації: [4-6, 26, 31-32]

6.3. Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти**Змістовий модуль 1.****Основні категорії права міжнародних договорів****Тема 1. Право міжнародних договорів : поняття та особливості****Питання, винесені на самоопрацювання :**

1. Специфічні категорії суб'єктів права міжнародних договорів.
2. Функції права міжнародних договорів.

3. Міжнародний звичай як джерело права міжнародних договорів.

Джерела інформації: [1, 8, 11, 30, 36, 39]

Тема 2. Становлення та розвиток права міжнародних договорів

Питання, винесені на самоопрацювання :

1. Міжнародні договори стародавніх держав.
2. Зародження та розвиток перших звичаїв в права міжнародних договорів.
3. Укладання міжнародних договорів в добу Середньовіччя та Відродження.
4. Кодифікація і прогресивний розвиток права міжнародних договорів.

Джерела інформації: [7, 9, 10, 14, 47, 51]

Тема 3. Процедура укладання міжнародного договору

Питання, винесені на самоопрацювання :

1. Відправка делегації на переговори по укладанню міжнародного договору.
2. Умови проведення переговорів щодо змісту міжнародного договору в двосторонньому та багатосторонньому порядку.
3. Підготовка та прийняття тексту міжнародного договору.
4. Правила процедури прийняття міжнародних договорів в рамках міжнародних організацій.

Джерела інформації: [14, 21, 27, 37, 44, 46]

Змістовий модуль 2.

Питання дії міжнародних договорів

Тема 4. Форми надання державами згоди на обов'язковість міжнародного договору

Питання, винесені на самоопрацювання :

1. Порядок надання сторонами згоди на обов'язковість для них міжнародного договору.
2. Процедура приєднання до міжнародного договору.
3. Інститут застереження в праві міжнародних договорів.
4. Інститут депозитарія в праві міжнародних договорів.

Джерела інформації: [13, 20, 30, 36, 38, 41]

Тема 5. Застосування міжнародних договорів

Питання, винесені на самоопрацювання :

1. Загальні умови застосування міжнародних договорів.
2. Чинний міжнародний договір.
3. Діючий міжнародний договір.
4. Недійсність міжнародного договору.

Джерела інформації: [1, 12, 15-16, 19, 23]

Змістовий модуль 3.**Окремі аспекти права міжнародних договорів****Тема 6. Спорі стосовно тлумачення та виконання міжнародних договорів****Питання, винесені на самоопрацювання :**

1. Тлумачення міжнародного договору
2. Спорі стосовно тлумачення та виконання міжнародного договору

Джерела інформації[1, 12, 15-16, 19, 23]

Тема 7. Участь України в системі міжнародних договорів**Питання, винесені на самоопрацювання :**

1. Національне законодавство України та міжнародне право.
2. Види міжнародних договорів за законодавством України.
3. Укладення міжнародних договорів України.
4. Надання згоди на обов'язковість міжнародних договорів України.
5. Застереження до міжнародних договорів України.
6. Реєстрація та опублікування текстів міжнародних договорів.
7. Виконання міжнародних договорів України.

Джерела інформації: [4-6, 26, 31-32]

6.4.Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота передбачає проведення індивідуальних та групових консультацій із студентами, які недостатньо засвоїли навчальний матеріал дисципліни "Право міжнародних договорів", а також відпрацювання студентами пропущених занять та незадовільних оцінок. Індивідуально-консультативна робота зі студентами з навчальної дисципліни "Право міжнародних договорів", здійснюється у

відповідності до затверджених на кафедрі графіків консультацій науково-педагогічних працівників кафедри.

6.5 Методика активізації процесу навчання

Активізація вивчення студентами дисципліни «Право міжнародних договорів»:

а) прищеплення у студентів навичок самостійно опрацьовувати навчальну та наукову літературу в процесі підготовки до питань, що виносяться на семінарське заняття, а також в процесі самостійного написання рефератів;

б) заохочення студентів до активної роботи по обговоренню питань з міжнародного публічного права;

в) прищеплення їм навичок творчо мислити, самостійно формулювати, викладати та аргументувати свої думки;

г) вироблення у студентів здатності зв'язувати та самостійно аналізувати історико-правові факти та події;

д) формування у студентів здібностей перетворення одержаних знань в повсякденну правомірну поведінку, застосовувати їх при вирішенні юридично значимих життєвих ситуацій.

Під час першого заняття викладач ознайомлює студентів з основними вимогами, що ставляться з боку кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства щодо підготовки до семінарських занять.

При підготовці до семінарських занять студент вивчає рекомендовану літературу. В робочому зошиті він конспектує найбільш важливі джерела згідно з планом, передбаченим для семінарських занять, складає розгорнутий план чи тези виступу.

Семінарські заняття можуть проходити в різних формах: усного опитування, співбесіди, творчої дискусії, заслуховування підготовлених рефератів, перевірки завдань для самостійної роботи, перевірки конспектів, поточних контрольних робіт та ін.

Вивчення найбільш важливих і складних питань передбачає підготовку студентами рефератів по темах, які додаються до плану семінарського заняття. При підготовці реферату студенти мають використовувати не тільки основну, але й додаткову літературу. Найбільш ґрунтовні реферати заслуховуються на семінарських заняттях, а також використовуються у проведенні студентських наукових конференцій.

До кожного семінарського заняття пропонуються питання для самостійної роботи і самоконтролю студентів, підготовка відповідей на які є обов'язковою. Відповіді на питання для самостійної роботи і самоконтролю викладаються в письмовій формі в зошиті для

самостійних завдань. З метою перевірки ступеню засвоєння матеріалу та здатності самостійно і творчо мислити для виконання деяких завдань студентам пропонується така форма роботи, як виконання схем та ілюстрацій до пройденого матеріалу. Це передбачає ознайомлення з додатковою літературою.

В кінці семінарського заняття викладач робить висновок з питань теми, відмічає позитивні і негативні сторони у відповідях студентів, виставляє оцінки, дає завдання на наступне заняття.

VII. Форми поточного та підсумкового контролю

Метою контролю є перевірка засвоєння студентами навчального матеріалу дисципліни "Право міжнародних договорів"

Об'єктами контролю є навчальна діяльність студентів на семінарських заняттях, де перевіряються ступінь засвоєння ними матеріалу викладеного в лекціях, закріпленого під час самостійної підготовки та індивідуальної роботи з додатковою літературою і нормативними матеріалами.

До контрольних заходів відноситься поточний, підсумковий та рубіжний контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять та виконання рубіжних контрольних робіт і практичних завдань і має своєю метою перевірку рівня знань у студентів по засвоєнню ними матеріалів, передбачених програмою курсу „Право міжнародних договорів". Під час семінарських занять застосовуються такі засоби контролю:

- усне опитування з питань передбачених планами семінарських занять ;
- перевірка самостійної роботи, ведення план-конспектів занять ;
- виконання завдань на практичних заняттях;
- тестування
- проведення *колоквіумів* по групах

Викладач семінару веде облік відвідувань студентами семінарів, заносить у журнал, оцінює доповіді. Оцінки виступам виставляються в тих випадках, коли вони носять цільний характер і виявляють знання студентів. Інакше відзначається тільки - "виступив".

Відмова від доповідей і відповідей на питання при обговорення внаслідок невідповідності, оцінюються як незадовільні знання

Рубіжний контроль здійснюється для активізації систематичної роботи студентів та підвищення якості навчального процесу протягом семестру. Рубіжна контрольна робота складається з трьох питань згідно варіантів і виконується письмово.

Якщо поточний контроль проводиться лише з метою діагностики першого рівня засвоєння, тобто рівня загального орієнтування у предметі, то рубіжний контроль дає можливість перевірити засвоєння отриманих знань через більш довгочасний період і охоплює більш значні за обсягом розділи курсу. Відповідно змінюється методика контролю, від студентів можна вимагати самостійної конструктивної діяльності, а також виявити взаємозв'язки з іншими розділами курсу.

Підсумковий контроль включає в себе перевірку знань під час проведення іспиту.

Підсумковий контроль здійснюється усно, або письмово за всіма темами курсу не менше ніж із трьох - чотирьох питань.

Оцінка поточних результатів навчальної діяльності здійснюється в такий спосіб :

усне опитування;

за результатами поточної контрольної роботи; за результатами іспиту.

При зазначених вище видах контролю оцінка рівня знань студентів проводиться за такими критеріями:

оцінка „відмінно» виставляється студентові, який показує послідовне, глибоке і змістовне розуміння й знання сутності поставленого запитання;

оцінка "добре" виставляється студентові, який грамотно розкриває сутність поставлених запитань, добре володіє термінами дисципліни, але допускає несуттєві помилки;

оцінка "задовільно" виставляється студентові, який поверхово і не в повному обсязі викладає суть навчального матеріалу, допускає багато помилок при відповідях на поставлені питання, але орієнтується по суті матеріалу;

оцінка "незадовільно" виставляється студентові, який не знає суті поставлених запитань, при побудові відповіді по навчальному матеріалу допускає грубі помилки, не орієнтується в сутності матеріалів.

При визначенні оцінки застосовуються наступні критерії:

1. при усних відповідях:

- повнота розкриття питання
- -логіка викладання,
- культура мови
- емоційність та переконаність
- використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, періодичного друку тощо)
- аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки

2. при виконанні письмових завдань:

- повнота розкриття питання
- цілісність, системність, логічна послідовність,
- вміння формулювати висновки
- акуратність оформлення письмової роботи

Позитивна оцінка в результаті підсумкового контролю оцінкою виставляється студенту за умови, якщо він одержав:

- загальну позитивну оцінку за результатами його навчальної діяльності на семінарських заняттях;
- позитивну оцінку за результатами контрольних робіт;
- склав підсумковий іспит з позитивною оцінкою.

Рівень позитивної оцінки за підсумковим іспитом - це середня оцінка, яка виводиться на підставі оцінок, отриманих студентами окремо за кожний з попередніх двох видів навчальної діяльності. Перед іспитом передбачається ознайомлення студентів із переліком орієнтовних питань, які виносяться для здачі іспиту.

Питання до модульного (рубіжного контролю)

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

Модуль 1

1. Поняття і джерела права міжнародних договорів
2. Поняття міжнародного договору
3. Класифікація міжнародних договорів
4. Повноваження на укладення міжнародного договору
5. Структура міжнародного договору
6. Підготовка та прийняття тексту міжнародного договору
7. Мова міжнародного договору. Встановлення автентичності його тексту
8. Згода на обов'язковість міжнародного договору
9. Застереження до міжнародного договору
10. Реєстрація та опублікування міжнародних договорів
11. Загальні умови застосування міжнародних договорів
12. Чинний міжнародний договір
13. Діючий міжнародний договір
14. Недійсність міжнародного договору
15. Загальні зауваження щодо виконання міжнародних договорів

Модуль 2

1. Виконання міжнародних договорів України
2. Принцип *pacta sunt servanda* та його роль в сучасному світі.
3. Принцип виконання договору незалежно від внутрішніх умов держави.
4. Принцип дії непереборної сили у договорах та врахування її при укладанні договору.
5. Відповідальність за недотримання принципів права міжнародних договорів.
6. Поняття кодифікації права міжнародних договорів.
7. Поняття прогресивного розвитку права міжнародних договорів.
8. Доктринальна кодифікація права міжнародних договорів.
9. Класифікація договорів за формою їх укладання.
10. Класифікація договорів за матеріальними ознаками.
11. Відмінність між договором–законом та договором–делкой.
12. Відмінність загальних договорів від спеціальних договорів.
13. Відмінність нормативних договорів від договорів про створення міжнародних організацій.
14. Класифікація міжнародних договорів за формальними ознаками та по видах сторін і кількості сторін.
15. Загальна характеристика Віденської конвенції про право міжнародних договорів.

Модуль 3

1. Загальні зауваження щодо виконання міжнародних договорів.
2. Співвідношення національного законодавства та положень чинного міжнародного договору.
3. Види тлумачення міжнародного договору : автентичне, судове, доктринальне.
4. Засоби тлумачення : граматичне, логічне
5. Засоби тлумачення : історичне, систематичне.
6. Спорні стосовно тлумачення та виконання міжнародного договору.
7. Засоби вирішення спорів, щодо тлумачення та виконання міжнародних договорів.
8. Роль Міжнародного суду ООН у вирішенні спорів щодо тлумачення та виконання міжнародних договорів.
9. Теорії співвідношення міжнародного та національного права.
10. Моністичні теорії співвідношення національного та міжнародного права
11. Дуалістична теорія співвідношення національного та міжнародного права

12. Проблеми співвідношення національного законодавства України та міжнародного права.
13. Положення законодавства України щодо укладання міжнародних договорів за участю України.
14. Повноваження окремих осіб відносно укладання міжнародних договорів за участю України.
15. Надання згоди на обов'язковість міжнародних договорів для України.

ПИТАННЯ ДО САМОКОНТРОЛЮ

1. Поняття права міжнародних договорів.
2. Волевиявлення як необхідний фактор для можливості участі у майбутньому договорі.
3. Односторонні заяви як форма участі у договорі.
4. Інститути права міжнародних договорів.
5. Принцип *pacta sunt servanda* та його роль в сучасному світі.
6. Принцип виконання договору незалежно від внутрішніх умов держави.
7. Принцип дії непереборної сили у договорах та врахування її при укладанні договору.
8. Відповідальність за недотримання принципів права міжнародних договорів.
9. Поняття кодифікації права міжнародних договорів.
10. Поняття прогресивного розвитку права міжнародних договорів.
11. Доктринальна кодифікація права міжнародних договорів.
12. Класифікація договорів за формою їх укладання.
13. Класифікація договорів за матеріальними ознаками.
14. Відмінність між договором–законом та договором–делкою.
15. Відмінність загальних договорів від спеціальних договорів.
16. Відмінність нормативних договорів від договорів про створення міжнародних організацій.
17. Класифікація міжнародних договорів за формальними ознаками та по видах сторін і кількості сторін.
18. Загальна характеристика Віденської конвенції про право міжнародних договорів.
19. Загальна характеристика Віденської конвенції про право договорів між державами і міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями 1986 р.
20. Загальна характеристика Віденської конвенції про правонаступництво держав щодо договорів 1978 р.

21. Сторони в міжнародній угоді (загальна характеристика).
22. Поняття, категорії та правові наслідки учасників стосовно договору.
23. Право на участь в міжнародних договорах.
24. Органи, уповноважені представляти державу (міжнародну організацію) щодо укладання договору.
25. Повноваження на ведення переговорів.
26. Національне законодавство різних країн щодо правового регулювання статусу суб'єктів учасників міжнародних договорів.
27. Національне законодавство різних країн щодо розподілу функцій різних державних органів, які можуть бути учасниками міжнародних договорів.
28. Міжнародна організація, як сторона в міжнародній угоді.
29. Співвідношення міжнародного договору і внутрішньодержавного закону.
30. Конституція України про дію норм міжнародних договорів.
31. Закон України "Про дію міжнародних договорів на території України" від 10 грудня 1991 року.
32. Закон України "Про міжнародні договори України» 1993 р.
33. Нормотворчий процес у міжнародному праві і його юридична природа.
34. Міжнародне право і національне законодавство щодо вирішення питання про укладання міжнародного договору.
35. Стадії укладання міжнародного договору (загальна характеристика).
36. Призначення уповноважених на ведення переговорів. Установи та особи, які мають право на ведення переговорів.
37. Ведення переговорів, обговорення проектів текстів угоди, внесення змін, винесення контрпропозицій. Повноваження залучених експертів.
38. Структура договору.
39. Порядок прийняття тексту договору.
40. Узгодження тексту та встановлення автентичності.
41. Вираження згоди на обов'язковість міжнародного договору.
42. Випадки правомірності відмови від згоди на обов'язковість договорів.
43. Укладання договорів в спрощеній формі. Характер таких договорів.
44. Набуття договорами юридичної сили.
45. Умови дійсності договорів.

46. Абсолютна і відносна недійсність міжнародних договорів.
47. Набрання чинності міжнародним договором.
48. Дія міжнародного договору у часі і просторі.
49. Строкові, безстрокові, невизначено строкові угоди. Пролонгація.
50. Відсутність у міжнародного договору зворотної сили. Поновлення міжнародного договору.
51. Застосування попередніх та нових договорів, укладених з одного й того ж самого питання.
52. Поняття і способи припинення дії договорів (загальна характеристика).
53. Денонсація і анулювання міжнародних договорів.
54. Настання умови, яка відміняє міжнародний договір.
55. Припинення існування держави чи зміна її статусу як випадок припинення дії договору
56. Виникнення нової імперативної норми загального міжнародного права та *rebus sic stantibus* як випадки припинення дії договору.
57. Призупинення дії міжнародних договорів.
58. Поняття, цілі та принципи тлумачення норм міжнародного договору.
59. Доктринальні підходи до тлумачення норм міжнародного права.
60. Автентичне тлумачення (принцип *ejus est interpretari cuius condere*»).
61. Одностороннє і колективне тлумачення
62. Тлумачення після укладання договору щодо документів, прийнятих в розвиток договору.
63. Процедури усунення протиріч при колективному тлумаченні договору.
64. Тлумачення договору міжнародним суддею (або арбітром), компетенція та сфера дії.
65. Особливості тлумачення міжнародних договорів міжнародними організаціями.
66. Засоби тлумачення: мовне або граматичне; логічне; систематичне; історичне; звичайне.
Поширене та обмежене тлумачення.
67. Національний та міжнародний контроль за виконанням угод.
68. Міжнародні гарантії виконання міждержавних угод.
69. Міжнародний контроль за виконанням міждержавних угод.
70. Інститут депозитарія.
71. Реєстрація і опублікування міжнародних договорів.
72. Інститут застереження
73. Випадки неможливості внесення застережень.

74. Право на зняття застереження.
75. Національні засоби контролю за виконанням міжнародних угод. Організаційні заходи.
76. Законодавче забезпечення виконання міжнародних угод.
77. Вплив війни на договори.
78. Відповідальність за порушення міжнародних договорів.
79. Класифікація договорів за матеріальними ознаками.
80. Відмінність між договором–законом та договором–делкой.
81. Відмінність загальних договорів від спеціальних договорів.
82. Відмінність нормативних договорів від договорів про створення міжнародних організацій.
83. Класифікація міжнародних договорів за формальними ознаками та по видах сторін і кількості сторін.
84. Загальна характеристика Віденської конвенції про право міжнародних договорів.
85. Загальна характеристика Віденської конвенції про право договорів між державами і міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями 1986 р.
86. Загальна характеристика Віденської конвенції про правонаступництво держав щодо договорів 1978 р.
87. Сторони в міжнародній угоді (загальна характеристика).
88. Поняття, категорії та правові наслідки учасників стосовно договору.
89. Право на участь в міжнародних договорах.
90. Органи, уповноважені представляти державу (міжнародну організацію) щодо укладання договору

VIII. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна програма

Одним із напрямів навчально-методичного забезпечення дисципліни «Право міжнародних договорів» є розробка електронних засобів навчання і технологій їхнього застосування. Електронні навчальні матеріали застосовуються як для самостійної роботи студентів, так і з використанням мультимедійного устаткування на лекційно-семінарських заняттях. Бібліотечні друковані та електронні ресурси, електронні наукові видання, електронні навчальні курси із можливістю дистанційного навчання та самостійної роботи, хмарні сервіси Microsoft.

ІХ.Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Конституція України 1996 р.
2. Закон України «Про дію міжнародних договорів на території України» 1991 р.
3. Закон України «Про міжнародні договори України» 1993 р.
4. Закон України «Про правонаступництво України» 1991 р.
5. Віденська конвенція про право міжнародних договорів 1969 р.
6. Віденська конвенція про право міжнародних договорів між державами і міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями 1986 р.
7. Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо договорів 1978 р.
8. Регистрация и опубликование договоров и международных соглашений, правила для введения в действие ст. 102 Устава ООН. Резолюция ГА ООН от 14 декабря 1946 г.
9. *Баскин Ю.Я., Фельдман Д.И.* История международного права. — М., 2012.
10. *Блищенко И.П., Дориа Ж.* Прецеденты в международном публичном и частном праве. — М., 2013.
11. *Власов Ю.Л.* Проблеми тлумачення норм права. — К., 2011.
12. *Денисов В.И.* Развитие теории и практики взаимодействия международного права и внутреннего права. — К., 2010.
13. *Дмитрієв А.І., Муравйов В.І.* Міжнародне публічне право : Навч. посібник / Відп. ред. Ю.С. Шемшученко, Л.В. Губерський. — К., 2011.
14. *Дружков М.П.* Заключение многосторонних договоров в рамках и под эгидой международных организаций. — К., 2014.
15. *Евинтов В.И.* Многосторонние договоры в современном международном праве. — К., 2010.
16. *Іванов С.І.* Дія у часі міжнародних договорів та договірних норм. Свердловськ.2012.
17. *Каламакарян Р.А.* Фактор времени в праве международных договоров. — М.,2012
18. Курс міжнародного права в 7-ми томах. Т.4.— М.,2011.
19. *Лукашук И.И.* Международное право. Учебник. В 2-х т.— М., 2011.
20. *Лукашук И.И.* Стороны в международных договорах. — М.2014.
21. *Лукашук І.І., Лукашук О.І.* Право на участь в міжнародних договорах// Рад. держ. і право. — 1985, №4.
22. *Лукашук І.І., Лукашук О.І.* Толкование норм международного права. — М., 2013.
23. *Мартиненко П.Ф.* Міжнародне право і українська конституція // Науковий вісник Дипломатичної академії України. Випуск 4. — К., 2009.

24. *Мережко О.О.* Право міжнародних договорів : сучасні проблеми теорії та практики : Монографія. — К., 2002.
25. Международное право : Учебник / Отв. ред. Ю.М. Колосов, В.И. Кузнецов. — М., 2013.
26. Международное право : Учебник для вузов / Г.В. Игнатенко, В.Я. Суворов, О.М. Тиунов; Под ред. Г.В. Игнатенко. — М., 2014.
27. *Талалаев А.Н.* Право международных договоров: Действие и применение договоров. — М., 2012.
28. *Талалаев А.Н.* Право международных договоров. Договоры с участием международных организаций. — М., 2011.

Додаткові

29. Міжнародне право в документах. М.,1982.
30. Ушаков М.В. Підручник Міжнародне право. М., Юридична література,1996.
31. Ушаков М.М. Підручник Міжнародне право. М., Юридична література.1994.
32. Реализация международно-правовых норм во внутреннем праве / Отв. ред. Денисов В.Н., Евинтов В.И. — К. 1992.
33. *Ріяка В.О.* Ратифікація міжнародних договорів, К.2013
34. *Талалаев А.Н.* Венская конвенция о праве международных договоров. Комментарий. — М., 2014.
35. Україна в міжнародно-правових відносинах : Кн. 1. Боротьба злочинністю та взаємна правова допомога / Відп. ред. В.Л. Чубарев, А.С. Мацко.— К., 2010.
36. Україна в міжнародно-правових відносинах : Кн. 2. Правова охорона культурних цінностей / Відп. ред.: акад. Ю.С. Шемшученко та доктор юр. наук В.І. Акуленко. — К., 2014.
37. *Ульянова Н.М.* Загальні багатосторонні договори в сучасних міжнародних відносинах.К.,1981.
38. Шатров В.П., Шилтах В.Х. Неправомерные договоры в международном праве.— М., 1986.
39. Ядерне законодавство : 36. нормативно-правових актів. — К., 1998.

